

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Bevezetés a szociolingvisztikába Egyetemi tanév 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Nyelvészeti és Néprajzi-Antropológiai Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Közös törzs
1.7. Képzési forma	Nappali tagozat

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Bevezetés a szociolingvisztikába			A tantárgy kódja	LLM6003
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	dr. Benő Attila, egyetemi tanár				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Lázár Aliz				
2.4. Tanulmányi év	3	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Választható			2.8. Tantárgy típusa	Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászáma	48	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					22
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					17
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					4
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					1
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászáma					48
3.8. A félév összórászáma					96
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	Általános és leíró nyelvészeti alapfogalmak ismerete

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tanterv szerint)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CP1	Interkulturális kompetenciáról tesz bizonytságot
CP4	Több nyelvet beszél
CP10	Ismeri a nyelvi normákat
CP13	Írott tartalmat készít
CP19	Követi a nyelv változását
Általános kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CT1	Alkalmazza a tudományos módszereket
CT4	Interdiszciplináris kutatást végez
CT8	Képes az önreflexióra

6.2. A tanulmányi program sajátos tanulási eredményei (a tantervből átvéve)²

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Codul competenței	Ismeretek és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP2, CP3, CP11, CP12, CP15, CP21, C24, CP25, CT1, CT2, CT3, CT5, CT6, CT8	1. A hallgató ismeri, érti, kifejti, összegzi és szintetizálja a nyelvészeti, irodalomtudományi, kultúratudományi és fordítástudományi ismereteket.	1. A hallgató kapcsolatokat teremt és tudástranszfert valósít meg a különböző tanulmányozott diszciplínák között annak érdekében, hogy a nyelv- és irodalomtudományi tanulmányokról integrált kognitív modellt / globális szemléletmódot alakítson ki.

1 A képzési program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy általános kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében a teljes megfogalmazást kell átvenni – a kompetencia kódjával együtt –, pontosan abban a formában, ahogyan az a tantervben szerepel, módosítás nélkül. Ha a két kategória közül egyikből sem kerül átvételre kompetencia, akkor a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

2 Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

CP3, CP12, CP21, CP24, CT3, CT5, CT6	2. A hallgató szinkron és diakron megközelítésben ismerteti a tanult nyelv (magyar) főbb nyelvi jelenségeit és grammatikai szerkezeteit, valamint szövegeket elemez a tanult nyelven (magyarul).	2. A hallgató/diplomás alkalmazza a nyelvi normákat mind az anyanyelvében, mind a tanult idegen nyelvben
CP3, CP12, CP18, CP24, CT1, CT3, CT5, CT6, CT8	3. A hallgató felismeri, érti és megmagyarázza a szakterület kulcsfontosságú fogalmait, elképzeléseit és szókincsét; érti és készségszinten használja az akadémiai nyelvezetet, valamint a tudományos írásmód és retorika normáit.	3. A diák kritikus gondolkodásmódot és speciális tudományos nyelvezetet sajátít el, mind szóban, mind írásban.
CP3, CP12, CP24, CT1, CT2, CT3, CT4, CT5, CT6, CT7, CT8	4. A hallgató érti és alkalmazza a kutatómódszertant, valamint a szakterületre vonatkozó akadémiai és szakmai etikai normákat.	4. A hallgató témavezetői irányítással kutatást végez, és konkrét adatok (irodalmi szövegek, nyelvi, irodalmi vagy kulturális információk) alapján elemzést készít.
CP1, CP2, CP3, CP21, CT8	5. A hallgató/diplomás jártas a digitális források és az információs technológiák alkalmazásában, és követi a felelős használatra vonatkozó etikai irányelveket.	5. A hallgató/diplomás etikusan és biztonságosan keresi ki, éri el és értékeli a digitális információk minőségét, valamint megfelelően hivatkozik rájuk.

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

Ismeretek és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató ismeri a szociolingvisztika alapterminusait és fogalmait.
2. A hallgató képes a nyelvi megnyilatkozásokat a nyelv belső változatosságának függvényében értelmezni.
3. A hallgató képes önállóan elemezni a nyelvi megnyilatkozásokat a szociolektusok szempontjából.
4. Ismeri a nyelvi normák sokféleségét a nyelvi változatok szempontjából
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. Felismeri a szakszöveg jelentéssz összefüggéseit.
2. Elemezni tudja a szövegek információszerkezetét.
3. Megfelelően használja a szaknyelvet.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szociolingvisztika sajátosságai. Nyelvszemlélet, kutatási módszerek, témák	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
2. Nyelvi folyamatok, nyelvi érintkezések	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
3. Nyelv és kultúra összefüggései	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)

4. Nyelvek és nyelvváltozatok. Határok és fokozatok	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
5. Kisebbségi kétnyelvűség. Nyelvmegőrzés és oktatás	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
6. Közigazgatás és nyelvi jogok	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
7. A szleng – nyelvváltozat vagy beszédmód?	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
8. A csettnyelv – az írott beszélt nyelv	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	8. A reáliák fordítása
9. Társalgáselemzés	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
10. Nyelvi babonák és mítoszok	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
11. A kisebbségi magyar nyelvváltozatok kutatása	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)
12. A nyelv szociolingvisztikai szemlélete. Összegzés	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Eszközök:számítógép, videóprojektor (PPT-bemutató)

Könyvészet

Benő Attila – Szilágyi N. Sándor szerk.: *Nyelvi közösségek – nyelvi jogok*. A Szabó T. Attila Nyelvi Intézet Kiadványai 3. Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár, 2006.

Kiss Jenő: *Társadalom és nyelvhasználat*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Péntek János: *A nyelv ritkuló légköre. Szociolingvisztikai dolgozatok*. Kolozsvár, 2001. 45–212.

Péntek János – Benő Attila: *A magyar nyelv Romániában*. 2020. Kolozsvár – Budapest. Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Könyvkiadó. 83–107.

Trudgill, Peter: *Bevezetés a nyelv és társadalom tanulmányozásába*. Szeged, 1997.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. Témák és az értékelés módjának megbeszélése. A szociolingvisztika nyelvszemlélete SÁNDOR KLÁRA: <i>Határtalan nyelv</i> . Szak Kiadó, Budapest, 2014. 66–78. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i> . Krónika Nova, Budapest, 2016. 11–25. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 9–24.	Dialógus; frontális és csoportmunka, megbeszélés, elemzés	
2. A beszélés néprajza FRAKE, C. O.: <i>Hogyan kell szubanuniul italt kérni?</i> In: Pléh – Síklaki – Terestyéni (szerk.): <i>Nyelv, kommunikáció, cselekvés 2</i> , Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995, 133–139.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	

HYMES, DELL: A nyelv a társadalomban. In: Szépe György (szerk.): A nyelvtudomány ma. 1973, 117–146. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 214–232.		
3. Nyelvváltozatok É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 12–87. (ajánlott) SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i> . Krónika Nova, Budapest, 2016. 43–64. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 25–52.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
4. A nyelvi változás É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 12–87. (ajánlott) SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i> . Krónika Nova, Budapest, 2016. 108–119. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 169–191.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
5. Kétnyelvűség NAVRACSICS JUDIT: <i>Egyéni kétnyelvűség</i> . Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2010. 9–20. PLÉH CSABA – LUKÁCS ÁGNES: <i>Pszicholingvisztika 1..</i> Akadémiai Kiadó, Budapest, 2014. 551–574. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 78–101.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
6. A magyar nyelv a kétnyelvűségben É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 91–125. PÉNTEK JÁNOS – BENŐ ATTILA: <i>A magyar nyelv Romániában (Erdélyben)</i> . Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Kiadó, Kolozsvár–Budapest, 2020. 243–270. LANSTYÁK ISTVÁN: A magyar nyelv szlovákiai változatainak jellemzői. In: LANSTYÁK ISTVÁN – SZABÓMIHÁLY GIZELLA (szerk.): <i>Magyar nyelvtervezés Szlovákiában</i> . Kalligram Kiadó, Pozsony, 2002. 84–94.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
7. Nyelvi érintkezések és a kölcsönzés indítékai BENŐ ATTILA: <i>Kontaktológia</i> . Egyetemi Műhely Kiadó – Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2008. 13–64 (ajánlott), 173–186. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i> . Krónika Nova, Budapest, 2016. 74–91. SZILÁGYI N. SÁNDOR 2007. Szociálpszichológiai tényezők a szókölcönzésben. In: Benő Attila – Fazakas	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	

Emese – Szilágyi N. Sándor (szerk.): <i>Nyelvek és nyelvváltozatok. Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár. 349–361.</i>		
8. Nyelvi mítoszok SÁNDOR KLÁRA: <i>Határtalan nyelv.</i> Szak Kiadó, Budapest, 2014. 16–40. LANSTYÁK ISTVÁN: Általános nyelvi mítoszok. In: LANSTYÁK ISTVÁN – DOMONKOSI ÁGNES – POSGAY ILDIKÓ: <i>Műhelytanulmányok a nyelvvelésről.</i> Tinta Kiadó – Gramma Nyelvi Iroda, Budapest–Dunaszerdahely, 2007, 174–212. GRÉTSY LÁSZLÓ: <i>Nyelvművelő kézikönyvtár.</i> Auktor Kiadó, Budapest, 1996. (ajánlott) BUVÁRI MÁRTA: <i>Lájk, bájt és rokonai.</i> LINK (2024. február 17.). (ajánlott) nyelvmuveles.hu (ajánlott)	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
9. Mi a szleng? KIS TAMÁS: <i>Alapismeretek a szlengről.</i> é.n. LINK (2024. február 17.). LÁZÁR ALIZ: <i>Szleng a kétnyelvűségben.</i> Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Sepsiszentgyörgy, 2024. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom.</i> Krónika Nova, Budapest, 2016. 92–100. SZILÁGYI N. SÁNDOR: A csoportjellegű szövegek. In: Fenyvesi Anna – Kis Tamás – Várnai Judit Szilvia (szerk.): <i>Mi a szleng?</i> Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1999. 9–12.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
10. Nyelvi jogok É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról.</i> Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 154–169. PÉNTEK JÁNOS – BENŐ ATTILA: <i>A magyar nyelv Romániában (Erdélyben).</i> Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Kiadó, Kolozsvár–Budapest, 2020. 165–173. PÉNTEK JÁNOS – BENŐ ATTILA: Nyelvi jogok Romániában In: Uők (szerk.): <i>Nyelvi jogi környezet és nyelvhasználat.</i> Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár, 2005. 95–120. <i>Nyelvi jogok útmutató.</i> LINK (2024. február 17.) (ajánlott)	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
11. Szociolingvisztikai szemlélet az anyanyelvoktatásban JÁNK ISTVÁN: Nyelvi hátrány és diszkrimináció az iskolában. A nyelvi szocializáció jelentősége a tanuló értékelésében. <i>Szociológiai Szemle</i> , 27(3), 2017, 27–47. LINK	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	

SÁNDOR KLÁRA: <i>Határtalan nyelv</i> . Szak Kiadó, Budapest, 2014. 388–432. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i> . Krónika Nova, Budapest, 2016. 174–187. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 294–310.		
12. Összegzés	Dialógus; frontális és csoportmunka, megbeszélés, elemzés	
Könyvészet L. a témák mellett.		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok	9.2 Értékelési módszerek	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	1. Megfelelő szaktudás.	1. Írásbeli vizsga 2. Zárthelyi dolgozat	50%
	2. Terminusok szakszerű használata		
	3. Szakirodalmi ismeret		
	4. Az ismeretek megfelelő alkalmazása		
9.5 Szeminárium / Labor	1. Terminusok szakszerű használata 2. Szakirodalmi ismeret 3. Az ismeretek megfelelő alkalmazása 4. Nyelvi elemzőkészség	1. Írásbeli vizsga 2. Szemináriumi tevékenység	50%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Az előadás és a szemináriumok témáinak ismerete, az előadásokon és a szemináriumokon való rendszeres jelenlét. (A szemináriumon legalább 80%-os, az előadáson 50%-os jelenlét kötelező.) A szorgalmi időszakban a zárthelyi dolgozat megírása.			

10. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Kitöltés időpontja:
2026.04.10.

Előadás felelőse:

Beno Attila

Szeminárium felelőse:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Intézetigazgató:

BENO ATTILA
2026.04.22 14:22
Aprob acest document

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása